

Περιεχόμενα

1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ...	<u>ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ 24/10/2021 σελ.8</u>
2. ΣΤΗΝΕΤΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ	<u>REAL NEWS_ REAL MONEY 24/10/2021 σελ.4</u>

Δημογραφικές τάσεις και οικονομικές προοπτικές

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΟΥΜΠΟΥ*

Ο Thomas Robert Malthus (1766-1834) ήταν ο πρώτος οικονομολόγος που επεξεργάστηκε εκτενώς την αλληλεπίδραση και τις συνέπειες των διακυμάνσεων μεταξύ των πληθυσμιακών τάσεων και της οικονομικής ανάπτυξης («Δοκίμιο για τις Αρχές του Πληθυσμού», 1826). Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών έχουμε συνειδητοποιήσει πλήρως ότι αυτή η αλληλεπίδραση δεν επηρεάζει μόνο κυκλικές πιεσές της οικονομίας, αλλά και δομικές. Σε πρώτο επίπεδο, οι ρυθμοί ανάπτυξης, η αύξηση της παραγωγικότητας, το βιοτικό επίπεδο, τα ποσοστά αποταμίευσης, η κατανάλωση, οι επενδύσεις και η ανεργία επηρεάζονται άμεσα. Σε δεύτερο επίπεδο, οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων και των κατοικιών, καθώς και οι συναλλαγματικές ισοτιμίες και η νομισματική πολιτική, επηρεάζονται επίσης από τις δημογραφικές τάσεις.

Η πιο κοινή εκδήλωση μιας δημογραφικής κρίσης προσηπορείται να συντρέχουν δύο συνθήκες: γήρανση του πληθυσμού και χαμηλά ποσοστά γονιμότητας. Αυτές οι συνθήκες εντοπίζονται συχνότερα στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Κοινωνίες με τέτοιο διαμορφωμένο ηλικιακό προφίλ είναι κατά κανόνα πιο συντηρητικές, ενάντια σε καινοτομίες και αλλαγές. Επιπλέον επηρεάζονται καθοριστικά ο ρυθμός αποταμίευσης, οι δαπάνες και κατά συνέπεια η νομισματική πολιτική. Κλασική η περίπτωση της Ιαπωνίας, που για δεκαετίες εφαρμόζει μια χαλαρή δημοσιονομική και νομισματική πολιτική χωρίς το προσδοκώμενο αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Η Ελλάδα παρουσιάζει παρόμοιες τάσεις χωρίς το επίπεδο ευμάρειας της Ιαπωνίας. Η χώρα μας φιλοδοξεί να είναι μια εύπορη κοινωνία χωρίς να είναι μια εύπορη οικονομία.

Το ποσοστό γονιμότητας στην Ελλάδα βρίσκεται σήμερα κάτω από 1,3 γεννήσεις ανά γυναίκα, σχεδόν πανομοιότυπο με τις πιο προηγμένες οικονομίες. Το ποσοστό αυτό ήταν πάνω από 2,2 από

το 1950 έως το 1980. Η οικονομική επέκταση που ακολούθησε οδήγησε σε δραματική και ταχεία πτώση, σε 1,5 έως το 1990 και κάτω από 1,3 το 2020. Τα Ηνωμένα Έθνη προτείνουν 2,1 γεννήσεις ανά γυναίκα ως την επιθυμητή αναλογία προκειμένου ένας πληθυσμός να παραμείνει σταθερός. Αυτή η τάση είναι πλήρως εξηγήσιμη για την Ελλάδα – όπως και για τις άλλες ανεπτυγμένες χώρες. Η μεταβολή των προτιμήσεων προς την κατεύθυνση οικογενειών μικρότερου μεγέθους προέκυψε λόγω του αυξανόμενου κόστους στέγασης και διαβίωσης, του υψηλού κόστους ανατροφής και εκπαίδευσης των παιδιών και της τάσης αστικοποίησης μετά τη δεκαετία του 1950.

Το γεγονός ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας έχει παραμείνει σταθερός, μεταξύ 10 και 11 εκατ., τις τελευταίες δύο δεκαετίες οφείλεται στους μετανάστες. Πρόσφατα, όμως, και ως συνέπεια της παρατεταμένης δημοσιονομικής κρίσης, οι ίδιοι οι Έλληνες μεταναστεύουν σε άλλους, ευρωπαϊκούς κυρίως προορισμούς. Αυτό μπορεί να αποβεί καθοριστικό για το μέλλον του τόπου, επειδή αυτοί που φεύγουν είναι συνήθως μεταξύ 25 και 40 ετών, που χαρακτηρίζονται ως η πιο ελπιδοφόρα, υποσχόμενη και δημιουργική πληθυσμιακή κατηγορία. Εδώ έχουμε μια επανάληψη ενός παλιού μοτίβου. Όπως και στις προηγούμενες μεταναστεύσεις κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα στην Αμερική, στον Καναδά, στην Ευρώπη και στην Αυστραλία, αυτοί που φεύγουν είναι εκείνοι που έχουν τις καλύτερες πιθανότητες επιτυχίας σε μια «ξένη χώρα».

Αυτό που είναι αδιαμφισβήτητο είναι ότι η Ελλάδα θα βρεθεί πολύ σύντομα αντιμέτωπη με μια μεγάλη δημογραφική ανισορροπία. Προβλέψεις δείχνουν ότι ο πληθυσμός της δεν θα υπερβεί τα 7 εκατομμύρια το 2050. Αυτή η πληθυσμιακή τάση θα έχει σοβαρές συνέπειες σε εθνικό, δημοσιονομικό και αναπτυξιακό επίπεδο.

Στη χώρα μας, το αυξανόμενο ποσοστό των ηλικιωμένων θα ασκήσει σημαντική αμείλικτη πίεση τόσο στο κόστος της κοινωνικής ασφάλισης όσο και στο σύστημα υγείας, που θα επιβαρυνθεί αναλόγως.

Η χώρα μας φιλοδοξεί να είναι μια εύπορη κοινωνία χωρίς να είναι μια εύπορη οικονομία.

Αυτό θα συμβεί ενώ ο παγκόσμιος πληθυσμός προβλέπεται να αυξηθεί από 7,7 δισ. το 2020 σε πάνω από 9 δισ. το 2037, σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη. Ο πληθυσμός της Τουρκίας – για να αναφέρω τυχαία μια χώρα για λόγους σύγκρισης – σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις αναμένεται να ξεπεράσει τα 100 εκατομμύρια έως το 2040.

Στη χώρα μας, το αυξανόμενο ποσοστό των ηλικιωμένων θα ασκήσει σημαντική αμείλικτη πίεση στο κόστος της κοινωνικής ασφάλισης. Το σύστημα είναι διανεμητικό, δηλαδή οι σημερινοί εργαζόμενοι αναμένεται να καλύπτουν τις απαιτούμενες δαπάνες για τους σημερινούς συνταξιούχους. Το σύστημα υγείας θα επιβαρυνθεί αναλόγως. Παρά τη σημαντική δημοσιονομική περιστολή

κατά τη διάρκεια της κρίσης την περασμένη δεκαετία, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες και το κόστος υγειονομικής περίθαλψης θα αυξάνονται συνεχώς στο μέλλον, με αποτέλεσμα μια δημοσιονομική «μαύρη τρύπα» που θα απορροφά όλο και περισσότερα κεφάλαια, τα οποία θα υπερβαίνουν το 20% και το 10% αντίστοιχα του ΑΕΠ, κάτι που είναι ΜΗ βιώσιμο. Μια πρώτη επιλογή είναι ένας νέος κύκλος περικοπής παροχών και δαπανών για συντάξεις και υγειονομική περίθαλψη. Κάτι τέτοιο στη μετά μνημονίων εποχή είναι αδύνατον να συμβεί για κοινωνικούς και πολιτικούς λόγους. Άλλωστε δεν είναι ούτε επιθυμητό, ούτε αναγκαία εναλλακτική πρόταση είναι η αύξηση του δανεισμού και της φορολογίας, που τελικά θα βλάψει τις μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας και τις προοπτικές δημοσιονομικής βελτίωσης. Και οι δύο επιλογές πρέπει να αποκλειστούν ως επιβλαβείς για την επίβιωσή του έθνους και της οικονομίας, μακροπρόθεσμα.

Υπό αυτές τις συνθήκες, τι πρέ-

πει να γίνει; Η Κίνα δείχνει τον δρόμο, κερύττονας δημογραφικό συναγερμό. Η χώρα του 1,41 δισ. κατοίκων διαπίστωσε ότι ο αριθμός των πολιτών παραγωγικής ηλικίας (15 έως 59) υποχώρησε το 2020 στα 894 εκατ., δηλ. κατά 5% συγκριτικά με το 2011. Η μείωση γεννήσεων μεταξύ 2020 και 2019 ήταν της τάξεως του 18%. Αυτό ήταν αρκετό για να κησεί ο κώδικος του κινδύνου. Η Κίνα ανακοίνωσε άμεσα νέα μέτρα. Από τον Ιούνιο (2021) κάθε ζευγάρι θα μπορεί στο εξής να έχει μέχρι τρία παιδιά, αντί για δύο όπως ίσχυε από το 2015. Να θυμηθούμε ότι μέχρι τότε ίσχυε η πολιτική του ενός παιδιού για δεκαετίες (από το 1978).

Μια ανάλογη αλλαγή πολιτικής στην Ελλάδα πρέπει να συνοδευθεί από υποστηρικτικά μέτρα που θα οδηγήσουν στη βελτίωση της πληθυσμιακής δομής, εισάγοντας για **πολύτεχνες** οικογένειες μια συνεκτική πολιτική επδοτίσεων των κόστους στέγης και ενσκήσεων, των εκπαιδευτικών δαπανών, την επέκταση των παιδικών σταθμών, καθώς και την εισαγωγή φορολογικών

κινήτρων και την ενίσχυση των εργασιακών δικαιωμάτων των μπετέρων. Επιπρόσθετα, πρέπει να ληφθούν μέτρα που θα αποσκοπούν στην ενίσχυση της παραγωγής μέσω της τεχνολογικής πρόοδου, που αποφέρει υψηλότερη προστιθέμενη αξία απαιτώντας λιγότερο προσωπικό, ακόμη και μειωμένο ωράριο εργασίας για μπετέρες.

Πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις στην ατζέντα κοινωνικής πολιτικής στον τομέα της υγείας για την αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού και των συνεπειών της. Πρέπει να δοθεί έμφαση στις στρατηγικές πρόληψης και στην ψηφιακή βιοηθική τεχνολογία για την αυτοεπιτήρηση ατόμων τρίτης ηλικίας, παρέχοντάς τους ταυτόχρονα μεγαλύτερη ανεξαρτησία. Εξίσου σημαντική είναι η εισαγωγή πολιτικών ένταξης νέων μεταναστών ως δίκτυ ασφαλείας για δημογραφικά σταθερότητα.

Το πακέτο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανασυγκρότησης παρέχει τους πόρους. Υπολείπεται η κυβερνητική βούληση για ουσιαστική αντιμετώπιση του δημογραφικού μας προβλήματος. Αξίζει αυτή η χώρα να γιορτάσει το 2121 τα 300 χρόνια ανεξαρτησίας με πραγματικές προοπτικές επιβίωσης, αποφεύγοντας τη μοίρα της Καρχηδόνας όπως την περιέγραψε ο Μπρεκτ: «Η πόλη αυτή ξεκίνησε τρεις πόλεμους. Μετά τον πρώτο ήταν ακόμη ισχυρή, μετά τον δεύτερο ήταν ακόμη κατοικήσιμη, μετά τον τρίτο ήταν αδύνατον να την εντοπίσεις». Η Ελλάδα επιβίωσε από περισσότερους από δύο πολέμους τους τελευταίους δύο αιώνες. Το δημογραφικό είναι άλλος ένας πόλεμος που δεν πρέπει να χαθεί.

* Ο κ. Γιώργος Στούμπος διέτελεσε καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο York στο Τoronto του Καναδά μέχρι το 1998. Την περίοδο 1998-2016 ήταν στέλεχος της Τράπεζας της Ελλάδος με τον βαθμό του οικονομικού συμβούλου.

2. ΣΤΗΝΕΤΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ

Μέσο: REAL NEWS_REAL MONEY

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/10/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/10/2021

Σελίδα: 4

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ριζική μεταρρύθμιση

Της **ΑΡΓΥΡΗΣ Κ. ΜΑΥΡΟΥΛΗ**
a.mavrouli@realnews.gr

Το δεύτερο εξάμηνο του 2022 αναμένεται να ξεκινήσουν οι επενδύσεις των πρώτων κεφαλαίων που θα εισρεύσουν στο νέο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ), τα οποία θα προέρχονται από τις ασφαλιστικές εισφορές όσων εισέλθουν στην αγορά εργασίας από τον Ιανουάριο του 2022 και θα διαχωρίζονται πλέον στον ατομικό κουμπάρο του καθενός. Οι νέες επικουρικές συντάξεις θα είναι αυξημένες από 43% έως 68% στην πλήρη εξέλιξη του ταμείου, ενώ την περίοδο 2022-2070 η αύξηση των εγκύριων επενδύσεων θα φτάσει το 1%, με κεφάλαια που θα επενδυθούν από το νέο επικουρικό ταμείο, τα οποία θα διαμορφωθούν στο 31% του ΑΕΠ στο τέλος του 2070.

Σύμφωνα με πληροφορίες της Realnews, εντός του πρώτου εξμήνου θα κληθούν και οι εργαζόμενοι έως 35 ετών, αλλά και όσοι δεν καταβάλλουν μέχρι σήμερα εισφορές για επικουρική ασφάλιση, να αποφασίσουν αν θα ενταχθούν στο ΤΕΚΑ ή αν θα παραμείνουν στο υφιστάμενο ταμείο επικουρικής ασφάλισης. Στόχος του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων είναι το δεύτερο εξάμηνο να έχει ολοκληρωθεί και η ένταξη τυχόν παλαιών ασφαλισμένων στο νέο σύστημα.

Όπως επισημαίνει στην «R» ο υφυπουργός Κοινωνικής Ασφάλισης, Πάνος Τσακλόγλου, η μεταρρύθμιση της επικουρικής ασφάλισης έχει τέσσερις στόχους: «Πρώτον, την άμβλυση των αρνητικών συνεπειών της δημογραφικής γήρανσης στο σύνολο της κοινωνικής ασφάλισης. Δεύτερον, την εξασφάλιση υψηλότερων επικουρικών συντάξεων

κεφαλαίων, αλλά και όλες τις απαιτούμενες διεργασίες για τη λειτουργία του ταμείου (εξεύρεση γραφείων, απόκτηση εξοπλισμού, λογισμικό για τη δημιουργία των ατομικών μετρίων των ασφαλισμένων κλπ.). Σύμφωνα με πληροφορίες αρχικά το ταμείο θα στελεχωθεί με 30-40 άτομα και σταδιακά το προσωπικό, στην πλήρη λειτουργία του, θα φτάσει τα 100 άτομα. Οι υπάλληλοί του θα προέρχονται από τον Ε-ΕΦΚΑ, αλλά και από άλλες υπηρεσίες του Δημοσίου, εφόσον διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις για την εύρυθμη λειτουργία του ΤΕΚΑ.

Την προσωρινή διοίκουσα επιτροπή απαρτίζουν στελέχη από την επενδυτική και ασφαλιστική αγορά, έγκριτοι νομικοί, στελέχη της δημόσιας διοίκησης με ιδιαίτερες γνώσεις σε ό,τι αφορά τα πληροφοριακά συστήματα, καθώς και γνώστες του ασφαλιστικού συστήματος, με επικεφαλής τη γενική γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, **Παυλίνα Καρασιώτου**. Η θητεία της προέδρου και των μελών της προσωρινής επιτροπής στο ΤΕΚΑ λίγες με τον διορισμό του πρώτου Διοικητικού Συμβου-

λέμεως μετά, οι ασφαλισμένοι, έχοντας τη σωστή ενημέρωση από τη διοίκηση του ταμείου, θα μπορούν επιλέξουν τον τρόπο επένδυσης του αποθεματικού τους.

Η μηνιαία επικουρική σύνταξη εργαζομένου που αμείβεται με τον κατώτατο μισθό -650 ευρώ- μετά από 40 χρόνια ασφάλισης φτάνει τα 153 ευρώ σήμερα. Με το νέο κεφαλαιοποιητικό σύστημα, η σύνταξη θα ανέλθει στα 219 ευρώ, θα αυξηθεί δηλαδή κατά 43%, με αποδοτικές ίσες με τον μέσο όρο των κεφαλαιοποιητικών συνταξοδοτικών συστημάτων των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ.

Προχωρά το οργανόγραμμα του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης. Τα βήματα και οι πρώτες εισφορές των εργαζομένων από την 1η Ιανουαρίου 2022. Τι δηλώνει στην «R» ο αρμόδιος υφυπουργός Κοινωνικής Ασφάλισης, Πάνος Τσακλόγλου

στος μελλοντικούς συνταξιούχους. Τρίτον, τη μετατροπή του ασφαλιστικού συστήματος σε μοκλό ανάπτυξης της οικονομίας και, τέταρτον, την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των νέων ασφαλισμένων στο δημόσιο συνταξοδοτικό σύστημα με την παροχή ισχυρών αντικινήτρων για αδιάλητη ανασφάλιστη εργασία».

Επιτροπή

Η προσωρινή διοίκουσα επιτροπή έχει ήδη συσταθεί και εργάζεται πυρετωδώς, προκειμένου να ολοκληρωθούν η οργάνωση και η λειτουργία του ταμείου μέχρι τον ορισμό του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου του ΤΕΚΑ σε περίπου ένα χρόνο. Για τον σκοπό αυτόν προβλέπεται η πρόσληψη εξειδικευμένου συμβούλου προ-σλήψεων, ενώ -με βάση τον νόμο- ο διεύθυνων σύμβουλος θα προταθεί από το πρώτο Δ.Σ. στον υπουργό Εργασίας, αφού βέβαια η προσωρινή διοίκηση έχει ολοκληρώσει τις προπαρασκευαστικές διαδικασίες.

Σε αυτό το διάστημα, υπό τον υφυπουργό Κοινωνικής Ασφάλισης Π. Τσακλόγλου, η προσωρινή επιτροπή θα επιφορτιστεί με την ολοκλήρωση του οργανογράμματος του ταμείου, τον κανονισμό επενδύσεων

λίου του ταμείου και, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπερβεί τους 12 μήνες από τις 7 Σεπτεμβρίου του 2022.

Διαχωρισμός εισφορών

Η υπαγωγή των ασφαλισμένων στο νέο ταμείο και οι εισφορές θα ακολουθήσουν το υφιστάμενο πλαίσιο της επικουρικής, ενώ και οι Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ) θα παραμείνουν ως ο μοναδικός τρόπος δήλωσης για την ασφάλιση των εργαζομένων. Σε ό,τι αφορά όσους εντάσσονται στην αγορά εργασίας για πρώτη φορά από την 1η/1/2022, οι ασφαλιστικές εισφορές για την επικουρική ασφάλισή τους θα διαχωρίζονται αυτόματα και θα πιστώνονται στο νέο σύστημα επικουρικής ασφάλισης. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι νέοι ασφαλισμένοι μπορούν να δουν το ποσό των ασφαλιστικών εισφορών τους στον ατομικό κουμπάρο τους για πρώτη φορά τον Απρίλιο, όταν και θα έχει ολοκληρωθεί η υποβολή των ΑΠΔ Ιανουαρίου από τους εργαζομένους και θα έχει γίνει ο έλεγχος δηλωθεισών-καταβληθεισών εισφορών.

Στη συνέχεια, τον Μάιο, οι πρώτοι ασφαλισμένοι και οι εργαζομένους θα λάβουν τα πρώτα ενημερωτικά σημειώματα για την ασφάλισή τους. Σε αυτό θα βοηθήσει και ο ιστότοπος του νέου ταμείου, ο οποίος ήδη είναι σε φάση σχεδιασμού.

ΠΑΝΟΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ:
«Με το νέο ταμείο, θα εξασφαλιστούν υψηλότερες επικουρικές συντάξεις στους μελλοντικούς»